

Ann. V.

Num. XXIV.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Premium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7½.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud GEBETHNER ET WOLF

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS

AMERICAE SEPTEMTR.

Apud FRIDERICUM PUSTET

S. Sedis, Apost et S. Rituum Congr. Typogr.

LONDON W.

28, Orchard Street.

NEW YORK

52, Barclay Street.

CINCINNATI

436, Main Street.

IN GERMANIA

Apud FRIDERICUM PUSTET

S. Sedis Apost et S. Rituum Congr.

Typogr.

RATISBONAE in BAVARIA

IN CANADA

Apud LIBRAIRIE GRANGER FRÈRES

MONTREAL

1699, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

MAURITANA RES	P. Rossani.
NATALITIUS CHRISTI DOMINI DIES	H.D.V. Pieralice.
FUGA IN AEGYPTUM	Fr. Xav. Reuss.
De « SYMBOLISMO »	Senior.
PICTORUM TRIBUTUM CHRISTO NATO	I. Antonelli.
APUD SINENSES ANNI EXITUS, ET NOVI EXORDIUM	P. Alexis.
FABULAE SELECTAE FONTANII A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE	Fr. Xav. Reuss.
NUNDINAE NIZNI-NOVOGARDIENSES	A. Vieillot.
ANNALES	Poplicola.
PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS	Scriba.
LIBRORUM RECENSIO	X.
AENIGMATA	E. de Azevedo.

In secunda operculi pagina:

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS COMM. VOX URBIS IN AN. MDCCCLIII.

In tertia operculi pagina:

VARIA: Lucrum e cerulis. - Quantum auri humana industria eruat
ex ferro. - Maxima hactenus auri massa ex fodinis eruta. - Ioci. P. d. V.
EPISTOLARUM COMMERCII A secretis.
LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

M CMII

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS
COMM. VOX URBIS IN AN. MDCCCCIII

Premium subnotationis est in Italia Libell. 10; ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7½; Coron. 15 *recto tramite* mittendum ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM
COMMENTARII "VOX URBIS", POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM,
ROMAM, via Alessandrina, 87.

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA.

Qui premium uti supra miserit infra Ianuarium mensem anni MDCCCCIII, praeter Commentarii numeros omnes qui edentur ipso anno MDCCCCIII, accipiet *ad libitum*

- a) Librum (vulgo « album ») praecipua Urbis referentem, pulchritudine insignem, atque Commentarii moderatore iubente expresse adstructum; *sive*
- b) Urbis e Ianiculo monte prospectum (Tabulam aere cusam metr. 1,10 × 0,24); *sive*
- c) Collectionem chartularum electissimarum, quae distinctae coloribus plurima de Roma, iuxta optimarum artium placita, referunt.

QUI NOVOS DABIT SOCIOS

eligit insuper:

- a) Libros de disciplinis omnibus, de bonis litteris, de Ecclesiasticis rebus quolibet e bibliopolarum catalogo, usque ad dimidium subnotationis annuae sua, id est in Italia ad Libell. 5; extra Italiam ubique ad Libell. 7,50; Marck 6; Sch. 6; Doll. 1½; Rubl. 3; Flor. 3½; Coron. 7½. Ipse electos libros describat atque Commentarii administratori significet; gratis mittentur, excepto impendio diritorio Republicae debito; *sive*
- b) E picturis Urbis grandes duas, photographice redditas, prout voluerit ac significaverit; usque, ceu supra, ad dimidium annuae subnotationis;
- c) *Sin potius cupierit, dimidium subnotationis premium ei remittetur qua pecunia dimiserit.*

Hac ultima conditione (c) modus datur sociis, quo si binos dederint socios novos, ipsi *gratis* Commentario fruantur; sin, possint amico favere, Commentarium dimidiato pretio praebentes.

Notatum vero plane volumus nos nova omnino sociorum nomina exspectare tradenda; non enim socios novos umquam existimabimus eos, qui nomen suum olim iam Commentario dederunt.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra italicam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

MAURITANA RES.

MULEIO ABDUL-AZIZ Mauritanorum regi datum est tandem, quod diu cupierat, militari expeditioni praeesse. Idibus enim Novembris Fez ab urbe pompa solemni discessit: equitabant circum satrapes imperii, tribunorumque comitatus; umbraculum auro contextum, regiae dignitati sacrum, ab africano torrido sole caput regis tuebatur; sequentia tenias sericas agitantia taedio regem liberarent.... Tpanistae splendidis induiti videntes caneabant, dum plaudit vium multitudo. En insuper que procera *haraharraba* nomi quae proelio pedestri simul rem virtutem calleat. Equites glus ille praeest, seu Scotus, Maclean, qui exercitum omnarte novissima eruditivit: venistarri milites tormenta bellica triumviri Galli centuriones do illas quas Krupp Germanus, Maxim Anglus ballistas con Copiae hae omnes trium horum fluminis fontes pervenere. Ad quae hostem tanta coacta manus?

Berberi sunt, arenae latissime incolae per tribus vagantes, ligionisque avitae adsertores, strenuissimi. Huius gentis pri vocantur), Fez in urbe capitale in regem suum iamdiu iras atruere, idque dupli de causa, eorum civitatum cupidis placiti molliter nimis rex concederet, fidelissimorum avitos mores veteremque in raus prophetam pietatem impromptis legibus non semel iam labefactarit.

Berberi igitur, ut est nativa eorum ferocia promptior ad arma, gravius taedium atque odium ferventius ardent; quapropter, foedere inter tribus icto, iamdiu statuere ad invicem sese vires colligere, ut indigno atque inepto regi suo, bello quoque cum res postulasset, resisterent.

At Europaeorum audacia in dies altior, euipaque vota satiata numquam ultionem secreto

paratam iam maturabant, cum quidam ecce accessit, ut solet inter Afros, vir ingenii atque virtutis non expers, asserens palam sese a proximo religionis ultiore Mahdi propheta, quasi praeconem missum, ut bellum sanctum sacramque in patriae proditores indiceret. Antiqua enim religio est, quae in certa Kaimiani templi, Fezianae urbis celeberrimi, columna abditum prodigio docet prophetae ultioris gladium. Atoni

neene, Deus cognoscit, cuius nobis mentem persutari datum est numquam: at dies sensim maturare videtur, qua implicitum tot ex partibus negoeum enodare certo foedere oportebit. Mauritaniae enim fata, etsi persimilia tum Turcarum regni, tum Sinensium imperii fatorum volvantur, eo tamen praesidio carent, quod harum gentium extremam perniciem a saeculis

diu impedit; militares dicimus copias et a perfectissima. Quibus contra cum paene ino destituta Mauritanica regna videamus, em internis discordiis acerrime dilaceratam essimam ruinam paulatim urget ipsa rei cae natura, quae nec stat neque servatur, oacta voluntate atque collato robore ei et fideli militum disciplina. At cum suborsus regia omnis auctoritas erit, cum inserta passim civilia proelia per urbes a suorum sanguine civium, sed perenni quoque caedibus arma cruentabunt, pacto ab intermissione auctoritatis sua populi, absque opprobrio, abstinebunt?

P. ROSSANI.

LITIUS CHRISTI DOMINI DIES.

ERNUM nos iter opprimit si nulla interatur mora, si nulla sit requies; hinc o subsistendum nobis est, et haec monstra nonnullis ornanda sunt deliciosissimae convalescat, revirescat et vigeat. Christi Domini dies pluribus hoc olatii, qui fessi laboribus asperae viae, aequae vitae aetatem agunt, caecis plenulneribus alto corde receptis affectam, et ac si iterum nascerentur, et nova erumque series inde oriretur. Iis vero, cens est vita, primoque in stadio decurrant, natalitius hic dies veluti quoddam caeleste apparet, quo viae pulvis roratur, puriorque fit primis in curvis aer, et arcana quaedam gaudia pollicetur. Hinc non puerilis animi desiderium est, nec habetur insigni carens causa necessitas, qua spiritus humanus fertur et agitur, si quaedam solemnia tempora quotannis decernimus, quibus sollicitudines omnes abiicere placet, et meliora fingere nobis animo, et omnini nobis, amicis, omnibus denique, quos cuique carissimos natura esse voluit. Iuvat, ut ita dicam, aegritudinem intercidere, vitaeque seriem integrum in minores comminuere, diesque, quotquot veluti capita hisce constituimus, spei consecrare, meliora promittenti, aut saltem

finibus, ita ut, occupatis late inferioribus regni terris, Atlantica usque ora suis armis attingant. Germani concurrunt ad metam mente non satis comperta aemulisi, neque est qui sciat utrum internas sibi provincias cupiant, an certum atlantici litoris sinum. Angli denique id unum tenaci animo persequuntur, Tinginiam urbem suae ditioni addicere, quod plane ut obtineant nec ab armis se recessuros minitantur.

Utrum vero urgeat gravius disserimen, utrum tot conflagratio gentium proxime immineat

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italianam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

MAURITANA RES.

MULEIO ABDUL-AZIZ Mauritanorum regi datum est tandem, quod diu eupierat, militari expeditioni praeesse. Idibus enim Novembribus Fez ab urbe pompa solempni discessit: equitabant circum satrapes imperii, tribunorumque comitatus; umbraculum auro contextum, regiae dignitati sacrum, ab afi caput regis tuebatur; sequebatur tenias sericas agitantia taedio regem liberarent....

J panistae splendidis induiti vespere canebant, dum plaudit vium multitudine. En insuper que procera *haraharraba* nomi quae proelio pedestri simul rem virtutem calleat. Equite glus ille praeest, seu Scotus, Maclean, qui exercitum omni arte novissima erudit: veterarii milites tormenta bellici triumviri Galli centuriones dillas quas Krupp Germanus Maxim Anglus ballistas co Copiae hae omnes trium hora fluminis fontes pervenere. Ad hostem tanta coacta manus:

Berberi sunt, arenae latineolae per tribus vagantes ligionisque avitae adsertores strenuissimi. Huius gentis vocantur), Fez in urbe ca in regem suum iamdiu iras ruere, idque dupli de causarum civitatum cupidis pl molliter nimis rex concesserit, et quia civium fidelissimorum avitos mores veteremque in falsum prophetam pietatem impromptis legibus non semel iam labefactarit.

Berberi igitur, ut est nativa eorum ferocia promptior ad arma, gravius taedium atque odium ferventius ardent; quapropter, foedore inter tribus icto, iamdiu statuere ad invicem sese vires colligere, ut indigno atque inepto regi suo, bello quoque cum res postulasset, resisterent.

At Europaeorum audacia in dies altior, cupidaque vota satiata numquam ultionem secreto

paratam iam maturabant, cum quidam ecce accessit, ut solet inter Afros, vir ingenii atque virtutis non expers, asserens palam sese a proximo religionis ultiore Mahdi propheta, quasi praeconem missum, ut bellum sanctum saerumque in patriae proditores indiceret. Antiqua enim religio est, quae in certa Kaimiani templi, Fezianae urbis celeberrimi, columna abditum

necone, Deus cognoscit, cuius nobis mentem persutari datum est numquam: at dies sensim maturare videtur, qua implicitum tot ex partibus negotium enodare certo foedere oportet. Mauritaniae enim fata, etsi persimilia tum Turcarum regni, tum Sinensium imperii fatorum volvantur, eo tamen praesidio carent, quod harum gentium extremam perniciem a saeculis impedit; militares dicimus copias et perfectissima. Quibus contra cum paene destituta Mauritanica regna videamus, internis discordiis acerrime dilaceratam imam ruinam paulatim urget ipsa rei natura, quae nec stat neque servatur, acta voluntate atque collato robore ei et fideli militum disciplina. At cum subsorsus regia omnis auctoritas erit, cum inserta passim civilia proelia per urbes in suorum sanguine civium, sed perenni quoque caedibus arma cruentabunt, n pacto ab intermissione auctoritatis suae populi, absque opprobrio, abstinebunt?

P. ROSSANI.

ALITIUS CHRISTI DOMINI DIES.

TURNUM nos iter opprimit si nulla interseratur mora, si nulla sit requies; hinc modo subsistendum nobis est, et haec momenta nonnullis ornanda sunt deliciosa animus convalescat, revirescat et vigeat. Alitus Christi Domini dies pluribus hocbet solatii, qui fessi laboribus asperae viae, innosaeque vitae aetatem agunt, caecis plenique vulneribus alto corde receptis affectam, id aliter ac si iterum nascerentur, et nova um dierumque series inde oriretur. Iis vero, ibus recens est vita, primoque in stadio decurrent, natalitus hic dies veluti quoddam caeleste appetit, quo viae pulvis roratur, puriorque fit primis in curis aer, et arcana quaedam gaudia pollicetur. Hinc non puerilis animi desiderium est, nec habetur insigni carens causa necessitas, qua spiritus humanus fertur et agitur, si quaedam solemnia tempora quotannis decernimus, quibus sollicitudines omnes abdicere placet, et meliora fingere nobis animo, et omnini nobis, amicis, omnibus denique, quos cuique carissimos natura esse voluit. Iuvat, ut ita dicam, aegritudinem intercidere, vitaeque seriem integrum in minores comminuere, diesque, quotquot veluti capita hisce constituimus, spei consecrare, meliora promittenti, aut saltem

(ITALIA)

ROMA

Via Alessandrina, 87

“ VOX URBIS ”

de dilatandis paularum proximae suae coloniae finibus, ita ut, occupatis late inferioribus regni terris, Atlantica usque ora suis armis attingant. Germani concurrunt ad metam mente non satis comperta aemulis, neque est qui sciat utrum internas sibi provincias cupiant, an certum atlantici litoris sinum. Angli denique id unum tenaci animo persequuntur, Tinginiam urbem suae ditioni addicere, quod plane ut obtineant nec ab armis se recessuros minitantur.

Utrum vero urgeat gravius diserimen, utrum tot conflagratio gentium proxime immineat

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

MAURITANA RES.

MULEO ABDUL-AZZI Mauritani regi datum est tandem, quod diu cupierat, militari expeditioni praeesse. Idibus enim Novembris Fez ab urbe pompa solemni discessit: equitabant circum satrapes imperii, tribunorumque comitatus; umbraculum auro contextum, regiae dignitati sacrum caput regis tuebat. terva tenias serica taedio regem libera panistae splendidi dos canebant, dum vium multitudine. I que procula haraho quae proelio pedem virtutem callidus ille praeest, Maclean, qui ex arte novissima erat starii milites torni triumviri Galli et illas quas Krupp Maxim Anglus. Copiae hae omnes fluminis fontes per hostem tanta coa

Berberi sunt, incolae per tribus ligionisque avitae strenuissimi. Hui vocantur), Fez in regem suum induere, idque duporum civitatum molliter nimis re fidelissimorum avitos mores veteremque in falsum prophetam pietatem impromptis legibus non semel iam labefactarit.

Berberi igitur, ut est nativa eorum ferocia promptior ad arma, gravius taedium atque odium ferventius ardent; quapropter, foedore inter tribus icto, iamdiu statuere ad invicem sese vires colligere, ut indigno atque inepto regi suo, bello quoque cum res postulasset, resisterent.

At Europaeorum audacia in dies altior, cupidaque vota satiata numquam ultionem secreto

paratam iam maturabant, cum quidam ecce accessit, ut solet inter Afros, vir ingenii atque virtutis non expers, asserens palam sese a proximo religionis ultiore Mahdi propheta, quasi praeconem missum, ut bellum sanctum sacramque in patriae proditores indicaret. Antiqua enim religio est, quae in certa Kaimiani templi, Fezianae urbis celeberrimi, columna abdito prodigio docet prophetae ultioris gladium. Atqui

neene, Deus cognoscit, cuius nobis mentem perscrutari datum est numquam: at dies sensim maturare videtur, qua implicitum tot ex partibus negotium enodare certo foedere oportet. Mauritaniae enim fata, etsi persimilia tum Turcarum regni, tum Sinensium imperii fatorum volvantur, eo tamen praesidio carent, quod harum gentium extremam perniciem a saeculis iamdiu impedit; militares dicimus copias etarma perfectissima. Quibus contra cum paene nino destituta Mauritanica regna videamus, in internis discordiis acerrime dilaceratam nam ruinam paulatim urget ipsa rei natura, quae nec stat neque servatur, voluntate atque collato robore ci militum disciplina. At cum sub omnis auctoritas erit, cum civilia proelia per urbes ruine civium, sed peregrinis armis cruentabunt, ratione auctoratis suea abstinere, abstinere, abstinere, abstinere, abstinere?

P. ROSSANI.

1 DOMINI DIES.

finibus, ita ut, occupatis late inferioribus regni terris, Atlantica usque ora suis armis attingant. Germani concurrunt ad metam mente non satis comperta aemulis, neque est qui sciat utrum internas sibi provincias cupiant, an certum atlantici litoris sinum. Angli denique id unum tenaci animo persequuntur, Tinginiam urbem suae ditioni addicere, quod plane ut obtineant nec ab armis se recessuros minitantur.

Utrum vero urgeat gravius disserimen, utrum tot conflagratio gentium proxime immineat

oppunit si nulla internulla sit requies; hinc dum nobis est, et haec monachis nullis ornanda sunt delicio convalescat, revirescat et vigeat. Christi Domini dies pluribus hoc anni, qui fessi laboribus asperae viae, neque vitae aetatem agunt, caecis plenus vulneribus alto corde receptis affectam, aliter ac si iterum nascerentur, et nova in dierumque series inde oriretur. Iis vero, quibus recens est vita, primoque in stadio decurrunt, natalitiis hic dies veluti quoddam caeleste appareat, quo viae pulvis roratur, puriorque fit primis in curis aer, et arcana quaedam gaudia pollicetur. Hinc non puerilis animi desiderium est, nec habetur insigni carens causa necessitas, qua spiritus humanus fertur et agitur, si quaedam solemnia tempora quotannis decernimus, quibus sollicitudines omnes abdicere placet, et meliora fingere nobis animo, et ominari nobis, amicis, omnibus denique, quos cuique carissimos natura esse voluit. Iuvat, ut ita dicam, aegritudinem intercidere, vitaeque seriem integrum in minores comminuere, diesque, quotquot veluti capita hisce constitutus, spei consecrare, meliora promittenti, aut saltem

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italianam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

MAURITANA RES.

MULEO ABDUL-AZZI Mauritani regi datum est tandem, quod diu cupierat, militari expeditioni praeesse. Idibus enim Novembris Fez ab urbe pompa solemni discessit: equitabant circum satrapes imperii, tribunorumque comitatus; umbraculum auro contextum, regiae dignitati sacrum, ab africano torrido sole caput regis tuebatur; sequebatur servorum caterva tenias sericas agitantium ut a muscarum taedio regem liberarent.... Tibicines atque tympanistae splendidis induiti vestibus bellicos modos canebant, dum plaudit circum densa civium multitudine. En insuper legiones, omniumque procula *haraharraba* nomine insignis, quippe quae proelio pedestri simul atque equestri parum virtutem calleat. Equites sunt, quibus Anglus ille praeest, seu Scotus, Harry Aubrey de Maclean, qui exercitum omnem regis bellica arte novissima eruditivit: veniunt simul ballistarii milites tormenta bellica trahentes, quos triumviri Galli centuriones docuere, quique nee illas quas Krupp Germanus, neque illas quas Maxim Anglus ballistas condunt, desiderant. Copiae hae omnes trium horarum itinere ad Fez fluminis fontes pervenere. Ad quid vero, in quem hostem tanta coacta manus?

Berberi sunt, arenae latissimae plerumque incolae per tribus vagantes, libertatis suae religionisque avitae adsertores, inter Mauritanos strenuissimi. Huius gentis principes, (Ulemae vocantur), Fez in urbe capite commorantes, in regem suum iamdiu iras atque odia conseruere, idque dupli de causa, et quia Christianorum civitatum cupidis placitis atque iussibus molliter nimis rex concesserit, et quia civium fidelissimorum avitos mores veteremque in falsum prophetam pietatem impromptis legibus non semel iam labefactarit.

Berberi igitur, ut est nativa eorum ferocia promptior ad arma, gravius taedium atque odium ferventius ardent; quapropter, foedore inter tribus icto, iamdiu statuere ad invicem sese vires colligere, ut indigno atque inepto regi suo, bello quoque cum res postulasset, resisterent.

At Europaeorum audacia in dies altior, cupidaque vota satiata numquam ultionem secreto

paratam iam maturabant, cum quidam ecce accessit, ut solet inter Afros, vir ingenii atque virtutis non expers, asserens palam sese a proximo religionis ultiore Mahdi propheta, quasi praeconem missum, ut bellum sanctum sacramque in patriae proditores indicaret. Antiqua enim religio est, quae in certa Kaimiani templi, Fezianae urbis celeberrimi, columna abditure prodigo docet prophetae ultioris gladium. Atqui praecursor ille ab oriente veniet, — haec enim fabulatur traditio, — captaque urbe regni capite templumque ingressus ad columnam orabit, ut dominus ille atque aureus ultius appareat. Qui cum venerit gladiumque recuperaverit suum, quod putas excidium peregrinorum fiet, quae ultius alcorani contingit?

Inanes fabellas retulisse iuvat, ut quae mens civium passim recogite innotescant, quaeque auspicentur fidelium Berberum vota.

Stant contra nostrarum gentium cupiditates, quibus esca paratur eo dives, ut iure vulgatum noscatur illud, Africam pavonem adumbrare, eiusque Mauritiam esse caudam. Latebrae terrarum ibi occludunt auri primum thesauros intactos, pariterque carbonis et ferri; agrorum uberes adeo sunt fructus, ut quod Romano imperio florente de Aegyptio litore praedicaretur, dummodo sapiens agricolarum cultus adiuvaret, brevi de Mauritano iterandum praenuncient.

Hisce incitatam praemiis, quo putas nostrorum cupiditatum aemulationem flagrare? Rem singillatim expendenti haec tuto auspicio eluent. Iberi non semel iam protestati sunt sese neque Gaditano in fretu, neque in litore Canariis insulis adverso novos dominos toleraturos. Galli duplum curam fovent, tum de Tinginensi portu una cum aemulo populo advigilando, tum de dilatandis paulatim proximae suae coloniae finibus, ita ut, occupatis late inferioribus regni terris, Atlantica usque ora suis armis attingant. Germani concurrunt ad metam mente non satis comperta aemulis, neque est qui sciat utrum internas sibi provincias cupiant, an certum atlanticum litoris sinum. Angli denique id unum tenaci animo perseguuntur, Tinginiam urbem suae ditioni addicere, quod plane ut obtineant nec ab armis se recessuros minitantur.

Utrum vero urgeat gravius disserimen, utrum tot conflagratio gentium proxime immineat

neene, Deus cognoscit, cuius nobis mentem perscrutari datum est numquam: at dies sensim maturare videtur, qua implicitum tot ex partibus negotium enodare certo foedere oportet. Mauritaniae enim fata, etsi persimilia tum Turcarum regni, tum Sinensium imperii fatorum volvantur, eo tamen praesidio carent, quod harum gentium extremam perniciem a saeculis iamdiu impedit; militares dicimus copias et arma perfectissima. Quibus contra cum paene omnino destituta Mauritania regna videamus, gentem internis discordiis acerrime dilaceratam in pessimam ruinam paulatim urget ipsa rei publicae natura, quae nec stat neque servatur, nisi coacta voluntate atque collato robore civium, et fidei militum disciplina. At cum sublata prorsus regia omnis auctoritas erit, cumque conserta passim civilia proelia per urbes non tam suorum sanguine civium, sed peregrinorum quoque caedibus arma cruentabunt, quoniam pacto ab intermissione auctoritatis suae civiles populi, absque opprobrio, abstinebunt?

P. ROSSANI.

NATALITIUS CHRISTI DOMINI DIES.

DIUTURNUM nos iter opprimit si nulla interseratur mora, si nulla sit requies; hinc aliquando subsistendum nobis est, et haec morae tempora nonnullis ornanda sunt deliciolis ut animus convalescat, revirescat et vigeat. Natalitius Christi Domini dies pluribus hoc praebet solatii, qui fessi laboribus asperae viae, aerumnosaeque vitae aetatem agunt, caecis plerumque vulneribus alto corde receptis affectam, haud aliter ac si iterum nascerentur, et nova rerum dierumque series inde oriatur. Iis vero, quibus recens est vita, primoque in stadio decurrent, natalitius hic dies veluti quoddam caeleste appetit, quo viae pulvis roratur, puriorque fit primis in curis aer, et arcana quaedam gaudia pollicetur. Hinc non puerilis animi desiderium est, nec habetur insigni carens causa necessitas, qua spiritus humanus fertur et agitur, si quaedam solemnia tempora quotannis decernimus, quibus sollicitudines omnes abiciere placet, et meliora fingere nobis animo, et ominari nobis, amicis, omnibus denique, quos cuique carissimos natura esse voluit. Iuvat, ut ita dicam, aegritudinem intercidere, vitaeque seriem integrum in minores comminuere, diesque, quotquot veluti capita hisce constitutus, spei consecrare, meliora promittenti, aut saltem

pollicenti quod reliquos in dies aerumnas mitiget, quibus quotidie quamvis pungamur, numquam tamen et acquiescimus et assuescimus. Quinimo cuique aliquid propositum est, aliquid animo reconditum haeret, et hoc quisque votis insequitur, labore, studio sperat sibi tandem aliquando assequendum: nihilominus autem dum tenere utraque manu putamus, e manibus latitur optata sors,

Par levibus ventis, volucrique simillima somno.

Vitae instauratio per meliora, aut saltem per infelicia longe minus! Hoc speramus, et quaerimus affectu potenti, ingi, et quo magis in annos pergitimus et senescimus, haec spes, hic amor aliquid quotannis terrena vestis amittit, ut caelitus fiat, ut liberatus a mortali condizione in immortalitatem contendat.

Et spem hanc, quasi clavo suadentis animi sibi optata, diebus certis et solemnibus affigimus. Princeps autem dierum omnium horum natalitius Domini dies, in quo magis fervet anhelitus, et potentiori flamme aura quaedam exagitat tum quot Christum credunt, tum quot sunt fortes animae et delicatae. Medius inter abeuntem annum et adeuntem, dum mitiores promittit soles futuros, diuturnorem lucem, breviores tenebras, rutilat quasi fax inter occasum rerum et ortum, mysterio quadam velatus, poësi quadam suffusus. In molliora tendit iam annus, et graditur, et spiritus obsequitur temporis, neque id modo, sed vel ab aetate maiorum, quando solstitium hiemale nescio quid significabat arenum, cui pulchre natalitia commemoratio respondebit. Siquae fuerint religiones hominibus, haud aliter ac quot sacros codices suos ad nostra usque tempora demiserunt, hoe unum credentibus proponebant, quod humano generi Deus vel sese misuisse, vel aliquando misericordia, et gementium, et dolentium ubique tergeret gentium laerymas, levaret angores, suspicio consolarebatur. Age iam! Numquid haec omnia obliviscentur homines, et alii ab avis et atavis aliquando nascuntur? Donee erunt aerumnæ, spes erit; spei enim fundamentum in dolore est, nee sperat qui sorte sua beatus est, quam nee mutare desideraret. Forsitan vitae omnis ratio et progressus omnis in hoe areano est, quo semel sublato, et beneficiandi stimulus languesceret, et caritatis vincula obfruncearentur, et universa, quanta est, societas dissolveretur. Hinc triumphalis illa arbor aeternum virescens, laurus, praeferebatur colore suo significationem spei, ad ornanda praesepia Domini undique accitur, nec sacris minus quam non sacris inservit, si tamen saeri dicendi non sint ignes, quos circum hæ nocte pater et materfamilias liberos vident, voluntque suos, ut eorum deleetentur colloquio, reficiantur intuitu, et recordantes iterum diebus intersint, quando et ipsi puerascentes coram parentibus suis noctem hanc producebant. Et erit hora, qua campanarii e turribus aera annuntiabunt saera, annuntiabunt ortum esse iam tot a saeculis iustitiae Solem in tenebris, cuius luce humanum genus roratur, haud aliter ac lumine corporei solis redeunte mane terra rorabitur. Ita quae Soli saera religio fuit superstitionem exuens priscam, nostros per dies spiritum induit, immo quod spiritale tegebat ostendit, quod significabat fortassis ab

initio demonstrat, quando data hominibus veritas est, quam illi quibusdam symbolis contexerunt, operuerunt; et qui postea coluere, veritatis oblii, et significationis ignari, signum pro re venerati sunt, pro Numine corporeum, pro lumine nebulam, qua operiebatur. Si Goethe fidem habueris, natalitium Domini diem vocabis « humani generis auroram ». Qua de causa? Eadem, qua in adstruenda representatione praesepis utimur semper arboribus. Arbor enim, latentis hyeme vitae imago est, quae novo vere spondet se folia, flores, fructusque daturam. Ita porro genus humanum, illucescente sole Christo, novas dabit frondes, se floribus induit, et fructus porrigit honoris et honestatis. Abdita haec sensa arbuseculum natalitium nostras intulerunt in domos, ubi pueri, quibus clarior est animi instinctus, se quadam similitudine cum arbore illa obstringi, et communicare senserunt, eamque lychnis, auratis argentatisque eachinnis, et bellariis, et fructibus certatim decoravere, dum felix arbor miratur insitas

novas frondes et non sua poma.

Scandinavis in more fuit, novo quovis anno ineunte, sylvas adire, speciosam præ ceteris abietem eligere, et dimidia sub nocte incendere. Adstabant flammis plaudentes enormibus, et se fecisse superis propitia putabant. Inde, siqua tradentibus habenda fides, una cum barbaris, qui in nostra venerunt, mos hie influxit: unum praeter illud, quod non in nemora itur, sed domi magno ritu, aetivis iam paratus diebus, truneus succenditur, domumque tempore implet et luce. Apud Anglos domus acrifolio semper virenti ornantur, euius tamen in frondibus spinarum latent aeumina, et ideo « spinosa laurus » apud quamplures celebri nomine nuncupatur. Anne monitum est ut sciamus ubique esse spinas, arboribus et foliis non exceptis? Nee deerit illuc « viseus », iam olim Druidicis eaeremoniis insignis, quo nefas esset carere (- mistletoe eorum lingua appellatur -) cuius partem aliquam furtim solent puellæ subripere, et in conelavi servare, certae de futuris nuptiis eo anno ineundis. Fausta, si floruerit, dira, si flores natalitio Domini tempore spina-alba non porrixerit! Malunt ad alium diem natalitia solemnia producere, quam sine hoc arbuto illa nocte manere! Penes nos Italos iuvat coquinas, caenacula ornare iuniperis, iuvat focos iuniperis alere, et crepitantium audire sonitum flammarum alte coram oculis emicantium.

Quidni? Sunt qui dicant se ex illa flamma, ex ignis modo, ex favillis, ex combustione potius laeva quam dextera auguria capere, et, futura quae omnino sint anno, procul dubio praenunciare. Atqui liber quidam iunipero huic mirabilia tribuit, et medicinam peccatis sive delensis, sive arcendis praedicat animae, prouti salubrem iis, qui vipereo dente fuerint vulnerati; odor eius virtutes, incensi aura, quam olet, dignum Deo quid indicant: pungentes circa spinæ compunctionem animi: vivaces claraeque flammæ fulgorem et puritatem innuant caritatis. Hæ igitur de causa et praesepi Domini, et domus, et ignes iunipero frui, et uti debent natalitia illa Christi solemnitate.

In solemni hoc natalis Domini nemo tantam sibi partem, quam pueri vindicant, ita ut recte

festus pueris dies vocari possit. Qui profecto et supinis manibus diem hunc quotannis rediturum exspectant, et saepe cum parentibus, cum avunculis, cum amitis et avis de illo die loquuntur, et quid praeparent, quae exspectent ultro fatentur. Ecce ita? Profecto se pueros in puer gloria decoratos vident, ne dicam quia se proximiores actate Deo illi parvulo sentiant; amamus enim quae similia sunt nobis. Quin etiam, ubi avi consenserint, de illo die saepe loquuntur, et quasi puerascentes iterum seniorum nepotum festis, et praesepi parando adesse solent consilio, manu, pecuniola. Porro pueros et decet, et lubet, et non minus volupe quam sanctum est cantu nataliculas ante praesepia cantare: o si avenarum gnarus pastor inflat utres, et calamos digitis provocet,

Sublimi ferient sidera vertice!

Et cantu nataliculae, et cantiones omnes « natalitiae », suave quid, et simplex habent, quo sublime quoddam sui generis contingunt. Ego huic elucubratiunculae finem imponam repetens cantionem quamdam, quam olim a rusticis pueris ante praesepi audivi, quae mihi tenerima visa est tum affectibus, tum ipso puerilium vocem sono matres imitante lallantes, et blandiloquas infantulo suo dilecto conciliantes somnulos. Huiusmodi haec erat, quam soluto sermone reddo, nativam versibus simplicitatem conciliare desperans: « O infantule belle mi, delicatule, delicatule, qui, de caelo in terram descendens, ne angulum quidem, ne hospitem, qui te recipere vellet, potuisti invenire, o! venire poteras ad easam meam cum Tata et Mamma: et locus tibi illie erat, et libenter dedissemus. Et nunc quoniam ad me non venisti, ego venio ad te, blandule amice mi, et fero secundarium caseum, quem *recoctum* vocamus, candidulum, dulcem, recentem, madentem adhuc sero. Non opprimet stomachulum tuum, non inflabit; conciliabit somnum, et somniabis amicum tuum, qui cantat apud te, somniabis matrem, quae porrigit ubera, somniabis patrem, qui foculum fasciis tuis calefaciens excitat. O pallidula viola! Respic, respice! Vide quem porto caseum et quam sit candidus, et quam sit tenellus, tenellus instar tui, et quomodo madeat, sicut ocelli tui stillantes lacrymulam. Dormi, amice, dormi, dormi; ne tua Mater contristetur, ne plangas. Dormi, amice, dormi, dormi! »

Sed de hisce modo satis. Nunc lectoribus nostris augor ut quamplures videant natales hos Domini iucundissimos dies, augor et precor ut cum pueris suis ad praesepi Domini iterum in pueritiae iucunditatem redeant, et refloreant, et revirescant.

H. DE VECCHI PIERALICE.

FUGA IN AEGYPTUM

« Hic sistamus iter: iam nitet Hesperus.
En sub rupe cava, cui cedrus imminet.
Opportuna quieti
Nocturnae penetralia. »

Haec in verba senex, qui pedes iverat,
Sponsam ponit humi, quam (pia pondera)
Cum lactente Puello
Mitis vexerat hinnulus.

Illos hostis
Herodes; pro
Tellus, ut
Iosepho,
Dormi, saera
Supremae Tr
Ductu, que
Oras tem
Dormi; siue
Herodis sub
Latro, cui
Pandet
Nostris ab
Accedit ae
Devota
Vita
Quod fecit
Cum nuper
Ultro L
Turba
Ac ne volu
Volvemus
Queis se
Grata
Ergo quod
Maria, vot
Multos i
Incolu

DE "S"
RELIQUA duo s
Christum t
stus « petrae » s
(quod quidem pro
eum de Petro, n
etum sciamus: «
Petram aedificab
mysterio Christi
viri, circumsonan
imagine piscis ce
praecipiua cau
« Petra », exstiti
ad Corinth., I^a,
bebant (filii Isra
petra; petra ante
Paulus suapte c
teriore spiritu co
mone suadente
ab Isaia Deus « p
dite me qui sequi
ritur Dominum: a
estis ». Quae qu
dicent, aperte Ill
nasciturus erat
licet Christum, d
Instus meus, eg
grandius argum
muniendo symbo

(1) Vetus apud Or
ex latronibus cum C
quidem seclerum poen
fugienti open tulisse

(2) Decem pueras
votione, non ita pride
gulis præstituta, ann
tifici tribuendus, cuiu
ceretur annum.

(3) Cfr. num. sup.

(4) ISALAS, c. LI, v. 1

t. Qui profecto
quotannis redi-
parentibus, cum
de illo die lo-
quae exspectent
fecto se pueros
, ne dicam quia
arvolo sentiant;
unt nobis. Quin
e illo die saepe
iterum seniores
parando adesse
a. Porro pueros
us volupe quam
aesepla cantare:
inflet utres, et

vertice!

es omnes « na-
lex habent, quo
contingunt. Ego
apponam repetens
olim a rusticis
uae mihi tener-
tum ipso pue-
stante lallantes,
dilecto conci-
nec erat, quam
versibus simpli-
« O infantule
qui, de caelo
gulum quidem,
vellet, potuisti
casam mean
tibi illie erat,
quoniam ad me
ndule amice mi,
em recocutum vo-
tem, madentem
achulum tum,
m, et somniabis
te, somniabis
niabis patrem,
ciendis excitat.
ce! Vide quem
idus, et quam
i, et quomodo
es lacrymulam.
a Mater contri-
dormi, dormi! »
une lectoribus
ideant natales
, auguror et
aesepe Domini
n redeant, et

PIERALICE.

TUM

Hesperus.
imminet,s iverat,
ia pondera)

*Illos hostis atrox egerat exsules
Herodes; profugis sed Pharaonica
Tellus, ut seniori
Iosepho, patet hospita.

Dormi, sacra Trias! tuta sub argide
Supremae Triadis; tuta sub angeli
Ductu, quo monitore,
Oras tendis ad exterias.

Dormi; sique truces fort: satellites
Herodis subeunt, hos agit in fugam
Latro, cui Paradisi
Pandet Golgotha ianuam.(1)

Nostris ab annis deme, quod Illius
Accedat aeo; sponte carebimus,
Derota propago, diebus,
Vita Patris quibus augeatur.

Quod fecit agmen nobile virginum,
Cum nuper anni quaelibet orbitam
Ultrō Leoni devoveret. (2)
Turba volens, iteramus omnes.

Ac ne voluntas langueat, impigro
Volvens actu sacra rosaria,
Queis certa texemus, Maria,
Grata tibi, Triadique summae.

Ergo quod alta voce, quod intimis,
Maria, votis poscimus, effice:
Multos in annos Urbs et Orbis
Incolumem videant Leonem!*

FRANC. XAV. REUSS.

DE "SYMBOLISMO",⁽³⁾

REQUA duo sunt nobis de Symbolismo circa Christum tractanda, et qua de causa Christus « petrae » sub imagine et symbolo lateat (quod quidem prorsus a Christo alienum videtur, cum de Petro, non de Christo, in Evangelio dictum sciamus: « Tu es Petrus, et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam », et quo mysterio Christi Servatoris nomen prisca illi viri, circumsonantium persecutionum gnari, sub imagine pisces considerint. Pluribus visum est praecipuam causam, qua Christus diceretur « Petra », exstissem in verbis Apostoli Pauli ad Corinth., I^a, c. X, aperte scribentis: « Bibebant (filii Israel) de spiritu consequente eos petra; petra autem erat Christus ». At non haec Paulus suapte configens edidit; verum et interiori spiritu commovente, et propheticō sermone suadente profudit. Quippe et iam inde ab Isaia Deus « petra » nuncupabatur (4): « Audite me qui sequimini quod iustum est, et quae-
ritis Dominum: attendite ad petram unde excisi estis ». Quae quidem verba cum Abraham indicent, aperte Illum includunt, qui de Abraham nascitur erat in plenitudine temporum, scilicet Christum, de quo statim addit: « Prope est Iustus meus, egressus est Salvator meus ». At grandius argumentum in hoc explicando et muniendo symbolo est ex ipsissimis vocibus

(1) Vetus apud Orientales fama refert, Dismam, alterum ex latronibus cum Christo in cruce actis, quem suorum quidem seclerum poenituit, olim sacrae Familiae in Aegyptum fugientem tulisse.

(2) Decem puellae Aquilanae, pro sua in Leonem XIII devotione, non ita pridem Deo supplicarunt, ut ex aetate singularis praestituta, annus detrahatur unus, grandaevo Pontifici tribuendus, cuius vita sic ad centesimum usque produceretur annum.

(3) Cfr. num. sup.

(4) ISAIAS, c. LI, v. 1 et seqq.

Christi Domini in Evangelio Lucae (1) se profitentis: « Lapidem quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli. Omnis qui ceciderit super illum lapidem conquassabitur, super quem vero ceciderit communuet illum ». Quibus verbis morem gerens et quasi obtemperans Paulus in Ep. ad Rom. (2) ostendit quis sit ille, de quo scriptum est: « Ecce pono in Sion lapidem offensionis, et petram scandali, et omnis qui credit in eum non confundetur »; scilicet Christum quem canit Ecclesia « Angulare fundamentum », iuxta oraculum ad monentis Apostoli (3): « Superaedificati.... ipso summo angulari lapide Christo Iesu, in quo omnis aedificatio constructa crescit in templum sanctum Domino », qui hoc fundamento, hoc lapide duos coniunxit parietes, faciens « utraque unum ». Pulchra quidem haec; sed, quamvis nemo hactenus de symbolo hoc scribens animadverterit, argumentum ingens et supereminen-
tis pulcherrimi symboli huius in Daniele est, qui Nabuchodonosor regi videnti mirabile somnum, quo omnia Orbis terrarum imperia sub symbolo statuæ portendebantur: « Videbas, — ait — ita, donec abscissus est de monte lapis sine manibus, et pereussit statuam in pedibus eius ferreis et fictilibus, et communuit eos.... Lapis autem, qui pereusserat statuam, factus est mons magnus, et implevit universam terram.... In diebus autem regnum illorum suscitabit Deus caeli regnum, quod in aeternum non dissipabitur, et regnum eius alteri populo non tradetur, communuet autem et consumet universa regna haec (quae vidisti), et ipsum stabit in aeternum. Secundum quod vidisti quod de monte abscissus est lapis sine manibus, et communuit testam et ferrum, et aes, et argen-
tum, et aurum, Deus magnus ostendit regi, quem ventura sunt postea » (4).

Quae recitavimus hactenus, talia sunt, ut satis indiceant quanta cum spe Christiani, in quos irruerant reges gentium idololatrarum, Christum sub symbolo « petrae » intuerentur: nam et regnum Eius ipsi sperabant, in quo tandem aliquando quietem adipiscerentur.

At symbolus Pisces longe hoc est excelsior; nam celeberrimus apud primos Christianos fuit, et passim in usu, ita ut difficile sit illius aetatis monumentum invenire Christianum, quod tali imagine non decoretur; quinimo eo res processerat, ut vel in catellis, in annulis, in armillis, et non minus in templis quam in privatorum domibus, imago pisces frequentissima haberetur. Undenam hoc?

Scitis optime vos, lectores, haec latina verba: **J**esus . **C**hristus . **D**eī . **F**ilius . **S**ervator . **C**rucifixus; Graece ita legi: **J**esous . **C**hristos . **T**heos . **Y**ios . **S**oter . **S**tauromatos. Summa igitur vocum harum initialibus uniuersiusque verbi literis nomen graecum **I**XΘΥΣ, hoc est latine: « Piscis » conficitur. Atqui tanti mysterii Romanæ Urbi praenuncium exstissem Ciceronem Christiani illius temporis noscebant (5). Quum enim Marcus ille Tullius latine sibyllinos libros interpretatus a graeco sermone fuisse, ubi ad libros Erythraeae sibyllae, Me-

(1) Lyc., c. XX.

(2) Cap. IX.

(3) Ad Ephes., 2.

(4) DANIEL, c. II.

(5) Quinquagesimo circiter ante Chr. anno.

lanchrenæ, venit, integrum fatidice virginis sententiam exposuit: neque temere id se fecisse probat in Libro II° de Divinatione § 86: « Sibyllæ versus observamus, quos illa furens fuisse dicitur. Quorum interpres (M. Antonius), nuper falsa quaedam hominum fama dicturus in senatu, putabat eum, quem revera regem habebamus (C. Caesarem), appellandum esse regem, si salvi esse vellemus. Hoc si est in libris, in quem hominem et in quod tempus est?... Non esse autem illud carmen furentis tum ipsum poema declarat; est enim magis artis et diligentiae, quam incitationis et motus, tum vero ea, quae επιφέστηται; dicitur, cum deinceps ex primis cuiusque versus literis aliquid continetur, ut in quibusdam Ennianis. Atque in sibyllinis ex primo versu cuiusque sententiae primis literis illius sententiae carmen omne praetextum. Igitur sicut sub voce, ita et sub imagine Piscis, adventum iudicaturi Christi designatum habebant, et idolatriæ finem, et eaelestis initium regni, et mysteria omnia Incarnationis et Redemptionis. Et ne quis credat me leviore calamo haec scribere levissimo consilio recepta, audiat, quaeso, quae Constantinus Magnus Imperator in oratione rescripta Sacro-sancto Senatui e Cicerone desumit et profert, narrante nobis Eusebio Pamphilo Epis. Caesareae (1): « Illa igitur Erythraea sibylla, quae saeculo sexto a diluvio se fuisse dixit Apollinis sacerdotem, aliquando mediis adytis, importuno superstitione religionis ritu intermissio, afflata proculdubio caelitus edidit aperte futura deo versibus. In eorum serie literæ quaque pri-mores (Acrostichis a Graecis appellatur) aduentus Iesu historiam significat. Acrostichis haec est:

Jesus Christus Dei Filius, Servator. Crux. Versus autem hi qui sequuntur.

- Iudicii telluris erit sudoribus omen,
- Erumpetque alto, carnem qui iudicet, atque
- Suspensum (tanti est regis praesentia!) mundum.
- Viderit inde omnis, vel si perspecta fides sit,
- Sive haec nulla, Deum sanctosque in finibus aevi.
- Carnis amasis, et pulpa vestitus amica
- Hic animis alta ex sella ius dicet; eritque
- Rerum campus inops; tribuli nascentur; opesque
- Incisae fient homini, atque iacebit imago.
- Solventur portae stygiæ Platonis ab illo,
- Tum quodevis iterum gaudebit luce cadaver.
- Vir sacer atque exlex flamma dignoscitur, atque
- Seitur in integrum quicquid tamen usque latebat.
- Dicit enim lampas reservatis frontibus intro,
- Et multi plangent, multi ringentur, et astra
- Inducunt choreas; facies tum solis opaca;
- Flexum erit et caelum; nulla quoque luce Diana.
- Implebit calles, et cassa cœcumina reddet.
- Labentur colles, hominum et fastigia, et urbes;
- Incipient montes fieri e ponto, mare demum
- Veliculum nulli; tunc tellus fulmine arescat,
- Subsident fontes, et nasquam fluminis humor.
- Spectum caelo sonitum dabit aere recurvo
- Evidens tuba perniciem mundique labores,
- Recludetque chaos immensum terra delicens.
- Vndeque convenient gentes regemque videbunt
- A caelo, et rivos flammæ, undas sulphuris atri.
- Tum bene iactatum a mortalibus usque tenebit
- Optatum portum lignum cum gente fidelis.
- Res aque una piis erit, et cadet insitus error.
- Clara duodenis illustrans fontibus unda,
- Roboreumque pedum toto dominabit aeo.
- Versibus exscriptus, deque his est littera prima
- Xenophilus nostra causa rex ultima passus.

(1) De Vita Constantini Imperatoris, Lib. V, pag. 110 e seqq. — Edit. Parisiis ex officina M. Fezandat, ann. MDXLVI.

Ista divinitus in animum venit edicere virginis, quam ego profecto beatissimam esse iudico, delectamque a Deo Optimo Maximo consilii sui vaticinatricem de nobis, etsi plurimi severe negant haec esse digna fide, cum tamen Erythraeam sibyllam fuisse fateantur. Atque illi quidem aliquem suspicuntur, huiusce ritus observatorem hominem poeticae non ignarum confecisse versus, subinde sibyllae nomine circumferri quaedam quasi vaticinia, quae revera adulterina sint, et tamen ad instituendam probe vitam conducibilia, cum, excidio voluptatum, homines ad honestatem alliciant et temperantiam. Ad exquisitam autem rationem veritatis, hominum nostrorum diligentia annotata sunt intervalla temporum, iam ut nemo aliqua de re possit ambigere, post adventum Christi poema compositum esse, et tamquam versus essent a sibylla dicti, ita falso tenuisse. Nam certum est incidisse in poema Ciceronem, idque factum ab eo latinum cum suis eluebrationibus annumerasse, qui tenente Antonio rerum summam sublatum est. Iterum Augustum Antoniano bello superiore evasisse. Ille sex et quinquaginta annos imperavit. Insequutus est Tiberius, quo saeculo adventus illuxit, atque sacrosancti ritus invaluit ubique loci mysterium.

Auctoritas affirmantis, doctrina eorum coram quibus affirmabat, et penes quos tunc omnes Ciceronis libri erant, cum ad nos LXXV immuniti atque ex reliquis non integri omnino per venerint, rem et veritatem in tuto ponunt, atque inexpugnabilem prorsus constituant.

Hinc minime mirandum est si praeceteris huiusmodi symbolum Christiani dilexerint, si ad manus praeceteris reliquias habuerint, si hoc se pulchra, paginas, gemmas, parietes passim ornariint. Qua in re insignia duo epigrammata habemus, Pectorii scilicet et Abereii, in Galliis alterum (Autun), alterum in Syria (Damasci), quibus Christicolae « O Piscis Coeleste genus » appellantur, et Abereius Eucharisticum convivium nuncupat « mensam Piscis eximii »:

*Et mensae apposuit piscem purissima Virgo
Eximium, pure quem vitae a fonte prehendit,
Vescendumque dedit dilectis tempus in omni,
Utile habens vinum, potum cum pane ministrans.*

Plures, passimque sunt symboli huius imagines: quam vero damus tabulam, hanc eruditissimus vir P. Iosephus Lais, quem alias in nostro commentario eum laude memoravimus, quippe in astronomieis non minus quam in archeologieis magister summus, e Vallicelliana bibliothecae codicibus eruit (1), Lueulent, qui VI saeculo floruit, opera illie manu scripta recensens: cuius quidem paginas ante, millennio circiter, scriptas iudicat, at picturas in illo ductas minio, ad exempla eorum, quae videnda olim in catacumbis exstabant, iudicat exaratas. Christus hic est in subsellio emensis et species Eucharisticas omnipotenti verbo commutans ac transubstantians; quo factum est ut panes illio Christi notentur stigmate, calices natantem praeferrant pisces « maneatque Christus totus — sub utraque specie ». Abiens ille, capite diminutus, Iudas traditor est, cui aptantur verba illa Psalmistae subiecta picturis: « Qui edebat mecum panes ampliavit adversus me supplationem ».

Et haec de symbolo pisces dixisse sufficiat.

SENIOR.

PICTORUM TRIBUTUM CHRISTO NATO.

Nox saera Redemptoris natali suavissimo afflato poetarum semper pectorumque mentes apud omnes populos pereculit. Ut solatur miseros, ut puerulos laetificat, ita cultores artium pulchrarum saepe copiis tenues, semper puerili quadam habitu ingenuos, ad laetitiam erexit, gaudio perfudit. Iamque ut nemo poetarum, ut nemo pectorum est, quin Deiparae Virginis aut suavissimam imaginem coloribus vel marmore fixerit, aut versibus vel concentibus laudes recinuerit, ita nemo est quin noctis illius mysterium carissimum commota animi vi ac pietate recoluerit sealpro vel carmine. Haec a rudibus illis imaginibus, quas prisci illi Christi asseciae in « catacumbis » effinxerunt, haec per saecula illa pulchritudine.

(1) Cenni storici della Biblioteca Vallicelliana con ricerche di Patrologia per GIUSEPPE LAIS. Roma, ex officina Guerra e Mirri.

dinis omnis ferme expergia, haec denique a renovata liberalium artium fortuna ad nostros dies summorum fasti pectorum obtestantur, quorum inter opera per insigne aliiquid colluet semper quod praesepe Domini referat, et vaientem Christum inter iumenta ostendat.

Sacrae noctis gloriam en Giottus in Assisiensi basilica refert: en mirabilior Angelicus ille Faesulanus, qui arte sua veluti divino spiritu inflata Iesum et Mariam, pastores et agnos, angelos denique lenissimo veluti digito delineat. Petrus a Francisea, Octavianus Nelli, Minus Faesulanus, et ille Laurentius quem a magistro « Credimus » dixere, Ioannes Spagna sua quisque mira simplicitate sequuntur, usque ad Botticellum, qui nova fervidaque corona divinum mysterium praecingit: casam humilem tectam paleis, ubi vagit Iesus, angelicae choreae auro et colore splendidae inter iridescentes nubes, desuper pariterque subter cingunt, dum floreae divitiae fuse sacra capita undique obvoluta.

At iam artis pictoriae culmen arripitur, iam ad perfectionem operis artifices pergunt. Lippius, Perusinus, Raphael, Leonardus, Titianus in certamen veniunt; regalem formam Deipara induit, palpitat circum aether, dum angeli suavissimi iuvenili specie alis librant volatum, pueri Iesu vultus eam luceem effundit, quae noctis omnes tenebras facile vineat.

Murillo ille, qui sacra religionis mysteria, qui Virginis vultum plorans atque orans pingebat, Natalis dominicae noctis argumentum non recusat: non recusat Correggius in lucis splendoribus variis, in colorum vi, in corporis motibus transverso visu delineandis summus artifex; neque abstinet sese Carolus Dolci, cui adeo carae habebantur fidei nostrae feriae solemnissimae, ut eas meditando quasi monachus traducens diem, spiritu ferme caelesti manus permotas ad opus sentiret.

Sed tamen, ut lectoribus oculis subiiceremus, tabulam Gherardi illius selegimus, cuius non semel portenta in commentarii paginis expressimus, cui diximus iam fuisse a noctibus cognomen, quippe artifici inter omnes calliditate summa pollenti, ut redderet lucis radios per tenebras effulgentes, et mira veritate artis effingeret obiecta circum ab iis collustrata, variosque motus umbrarum atque splendorum tanta fidelitate exprimeret, ut revera ingredi sese nocturnum visum spectantes admiratores reputent. Profecto imaginem hanc novam demiremini, lectores, moxque fateamini libere, num vos quoque fallerit tanta pictoris peritia.

Obscurus stabuli aer: lux omnis e pueri Iesu in eunabulis iacente diffunditur. Mater eum suavi intuitu demiratur, cuius suavissima forma Iueulentius, quam reliquae figurae, eorumscat.

Eius ad humeros Ioseph natum puerulum laeto ore contemplatur; contra illum ephebus quidam pastor genibus flexis divinum Puerum adorat, eiusque intuetur gratiam et pulchritudinem. Facies divinis radiis collueens eminent ex obscuris vestibus socii, qui balantem agnum humero impositum, pedes laeva manu retinens, affert, dum dextera ad frontem elata nimium fulgorem e pueri diffuentem temperat. Eum adloquitur adulescentulus pastor iuxta genu.

flexus, qui Pue contra adest, culsus lata ma mus autem st funditur.

Summa e t at tenuiori l angeli advolan ex incunabulis.

Rem ad un cogit quivis gratia apposita vissimo Christi nii sui atque p etiam incitame aurorae artifice tissima, perenni ipsi quoque glo cem quaerant.

AP

ANNI EXIT

Quid anni et spes? Atqui Vitae summa brevi

Nec tamen a sine spe vivere. At multiformis l vices, et vitam casibus, ita ut mortales compar etum rerum e ter orientalem talem alter; hic Boream intedit nique trahit

Nisi quod caeli losi respiciunt, se priarum ineuriosi saepe sua quasi v

Quo nos fata t

Quidquid aut metuat, illud om sinunt. Hinc ann supra limina satio de factis, et p hinc etiam, prou patrifamilias me, cuique populo su pariter sunt sole quibus morienti v tangs excepitur.

Si locus hic huiusmodi perse dolem, sed histori um divinare p praeterita, ita fu limite certo cont possumus, libet a delbare, ut pers

(1) Hor. Od., lib., I

lenique a
ad nos
antur, quo
d collucet
rat, et va
fundat.

Assisiensi
elieus ille
no spiritu
et agnos,
o delineat.

li, Minus
a magistro
sua quis
ue ad Bot
a divinum
em tectam
oreae auro
tes nubes,
dum flo
que obvol

ipitur, iam
gunt. Lip
s, Titianus
n Deipara
angeli sua
volatum,
ndit, quae

mysteria,
orans pin
gumentum
s in lucis
n corporis
summus
Dolci, cui
feriae so
monachus
sti manus

iceremus,
ius non

is expres
tibus co
allidate
diros per
rtis effin
variosque
anta fide
se noctur
reputent.

niremini,
num vos

e puer
r. Mater

avissima

urae, co

uerulum

ephebus
Puerum

ulchritu
minet ex
agnum

retinens,

nimum

at. Eum

a genu

flexus, qui Puerum mirabundus indigitat... Alius contra adest, qui pariter nimio splendore perculsus lata manu lucem removet ab oculis; ultimus autem stupore ob caeleste mysterium perfunditur.

Summa e tabula fracta nubes lucem iactat, at tenuiori lumine fulgentem; inde psallentes angeli advolant, quorum qui inferior est, radios ex incunabulis profectos plene accipit.

Rem ad unguem elaboratam modo laudare cogitur quivis intueatur. Sit haec, speciminis gratia apposita, tot a summis artificibus suavissimo Christianorum mysterio praestiti ingenii sui atque peritiae quasi exemplum, sitque etiam incitamentum ut qui exorti novi saeculi aurorae artifices adsunt, in nocte illa sacra-tissima, perennibus artis monumentis illustrata, ipsi quoque gloriam nec exiguum nec mendacem querant.

I. ANTONELLI.

APUD SINENSES

ANNI EXITUS, ET NOVI EXORDIUM.

QUID anni exitus, nisi mors et sepulchrum? Quid anni initium et exordium nisi ortus et spes? Atqui

Vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam (1).

Nec tamen abstinemus a spe; nemo enim sine spe viveret, nemo sine spe operaretur. At multiformis haec spes per varias porrigitur vices, et vitam singulis exhibet variis plenam easibus, ita ut poeta quidam satyricus recte mortales comparaverit considerantibus prospetum rerum e diversis domorum fenestris. Alter orientalem spectat sibi agrum, occidentalem alter; hie in Austrum prospicit, ille in Boream intendit oculorum acumen, et... de-

nique trahit sua quemque voluptas.

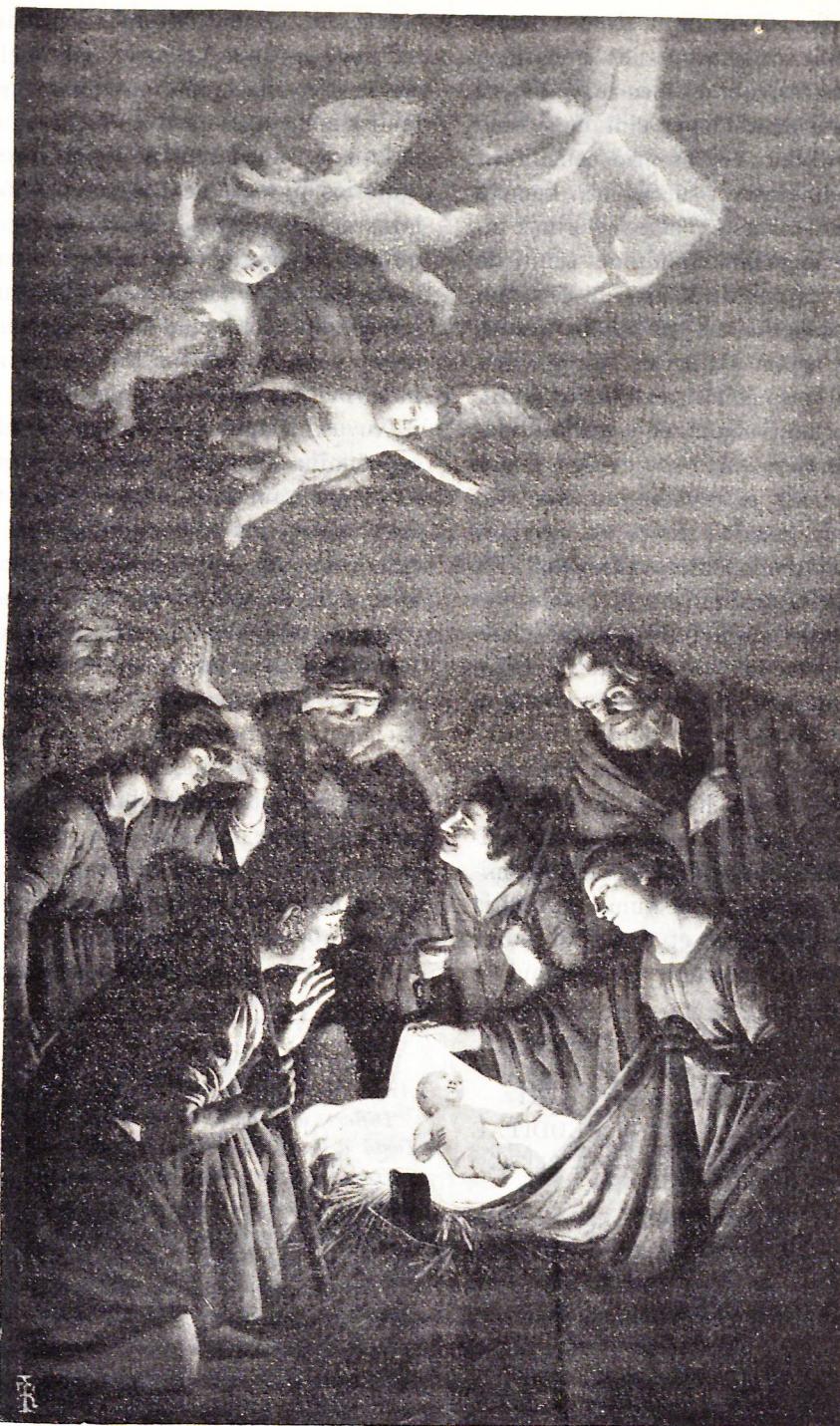
Nisi quod caecutiunt multi, multi somniu-losi respiciunt, segnes plerique, aut saltem propriarum incuriosi rerum, illud Venusini vatis saepe sua quasi vitae fundamentum constituunt:

Quo nos fata trahunt, retrahuntque, sequamur.

Quidquid autem quisque sibi speret, vel metuat, illud omnibus idem est: spes et timor sollicitudine euraque neminem vacare sinunt. Hinc anni finis et initium duo veluti suprema limina sunt, in quibus et ponitur ratio de factis, et propositum fit de futuro. Atque hinc etiam, prouti sunt cuique homini, cuique patrifamilias mens, consilia, sententiae, prouti cuique populo sunt leges, mores, religio, diversa pariter sunt solemnia caeremoniarum et rituum, quibus morienti valedicitur anno, quibus adventans excipitur.

Si locus hic esset, si spatium ad singula huiusmodi consequenda daretur, non modo in-dolem, sed historiam ipsam singularum gentium divinare possemus, et sicuti narrare praeterita, ita futura cognoscere. Sed quoniam limite certo continemur, praeter quem ire non possumus, libet aliquid e Sinensium ritibus hic delibare, ut perspicuum sit puerasecentem con-

(1) Hor. Ode., lib., IV.

Gherardi *delle Notti* tabula praesepe Domini effingens.

(Photographice expresserunt FR. ALINARI, Florentiae).

tinenter populum ingenio suo parere adhuc, et si senescat, et paene senio conficiatur.

¶

Audisne? Pekinum urbs tota consonat aere percuesso quod *tam-tam* appellant, tympanorum crepitum, clangore tubarum, clamoribusque praeconum omnia sonant. Filius ille caeli, Imperator Sinensis, undecimo ante anni finem die, curam sui populi, cui patris instar est, gerens insignem, ne quid praetereat quod faustum genti esse possit, iubet decem perpetuis diebus, a crastino ad anni exitum, omnes omni ab opere abstinere, a quovis labore quiescere! Confucius enim ille et philosophus, et legislator, et theologus, et unus in Omni apud Sinenses, in libro, qui *Cku-Ching* inscribitur, haec habet: Moriens annus est quasi a nobis amicus numquam redditurus excedens; adveniens annus est quasi potens, a quo et mala timere possumus et bona exspectare. Itaque primo illi reddemus honorem et gratiam abeunti; alteri huic omnia exhibebimus, quae animum eius nobis concilient. - Et, herele!, haec persuasio Sinenses

obtinet. Statim elegantes iuvenes et viros, cae-veam singulos speciosis avibus egregiam prae-farentes, vides in frequentiores prodire vias, deambulare, ostentare se, magno sericarum vestium cultu, magno apparatu. Neque Pekini haec tantummodo; sed in Sinis ubique viri, mulieres, pueri, puellae, adolescentes, quotquot sunt, prodire in agros, in aperta platearum, camporum, ad ripas fluminum, lacuum deducere solempni pompa simulacula deorum, incensa, odoramenta ab olibano ad chartas comburere, bona omnia humanissimis verbis abeunti anno precari, valedicare, commendare hunc dñs deabusque omnibus ob benefacta, dimittere siquid contra malum intorserit, et affirmare haec dira non male animo, sed contra sententiam, proculdubio praeter intentionem, intorsisse.

Interea quidquid negotiosum ita constitutum lege est, ut ante solemnes hos decem dies, omni-nino sit absolutum; novo anno nova sint omnia. Tum in domibus divitum non minus atque in easis humilium pia quaedam caeremonia omnes occupat, ritusque completur vigesimoquarto die duodecimae lunae. Valedicitur, et prospe-

rum iter ad mortuos ominantur Deo tutelari familiae, quasi uni ex Laribus et Penatibus apud maiores nostros, qui e foco excedit; et apparantur, et fiunt quae idonea sint domestico alii genio, nutu divino vel proprio consilio in consuetudinem habitantium succidenti. Longae chartarum taeniae diversis pictae coloribus incenduntur, dumque volant reliquiae scintillis ardentes, auguria capiuntur ab iis, qui certatim eas insequuntur flabellis, ne antequam extinctae sint penitus solum attingant, quippe putant malas cogitationes cum iis extingui, abire, tenebrescere aeternum magna cum utilitate domorum et incolentium. Ara huic Deo domus in coquina est, aeternum lampade lumen, saepe cereis ornata, thure et pretiosa incundaque aura fumi perflata. Lampas illa *longaeritatis* appellatur *lampas*, et quovis vespera ante hanc ille absolvitur ineensa chariae ritus expellendae flabellis; idque integrum anno usque ad fatalem illum quartum supra vigesimum diem duodecimae lunae.... Eeūr « fatalem? » Quia hoc die ultima ingruunt fata quamplurimis, prout habent, felibus, canibus, sororibus decumanis; quos coquunt multifariam, iuxta numerum, multiplex liquamine aspergunt a melle ad acetum, et multis condunt cachinnis a pipere et mulso ad sal et cinnama, a saccharo et adipe ad siceram et

23]

FABULAE SELECTAE FONTANII
A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE
PASSIM RETRACTATAE A FRANCISCO XAV. REUSS.

XCIV. — MUS ANACHORETA.

Corrupti saecli ceperunt taedia murem;
Indorum veteres hoc meminere libri.
Caseus, ex batavo concretus lacte, rotundam
Praebet eremitae, quae placet, aediculam.
Hic, procul a turbis, sibi musculus, orbe cavato,
Exstruit, amplificat, dente secante, casam.
Commoda cella brevi tectum rictumque ministrat;
Incola (quid mirum?) fit teres atque nitens.
Nam superis qui se sacrarunt, his, velut imber,
Sedibus e superis munera lecta pluunt.
En adeunt murem legati; miserat illos
Urbs murina, famae quam diurna premit.
- « Nos - dixere - pater, mures ubicumque rogamus,

Urbis ut afflectae damna levare celint.
Bellum gens nobis morit felina eruentum,
Muripolimque suis obsidet agminibus.
Annonam deposeit egens respublica, quae nos
Longum ieiunos carpere iussit iter.
Quintum post solem, renient, aliunde profecta,
Pabula; nunc modicam da, pater, ipse stipem. »
- « Non ego - mus seclusus ait - terrestria euro,

Nec mea pauperior cella recondit opes.
Nil habeo, quod dem, nisi pectore fusa volenti
Vota, quibus robis prospera cuncta precor.
Audiat haec mea vota Deus. » Vix talia fatus,
Sanctulus (1) occlusit, clave rotante, fores.
Durior ille mihi dannatur mus. At eremus
Cultores alios num mea musa petit?
Ingenuus fateor: volui describere Bonzos,
Non monachos; monachus sponte tulisset opem.

XCV. — ARDEA.

Ardea, praelongis rostro colloque superba,
Longo flumineam crure legebat aquam.
Lucius exsiliens, vitrea ludebat in unda;
Ludebat choreas sponte cyprinus agens.
Ripam squamigeri radebant mille, labore

(1) Hoc diminutivo nusus est S. Hieronymus; idque per ironiam, uti hoc loco adhibetur.

oleum, et reliqua huiusmodi culinaria gularum irritamenta; inde bellaria, inde mellita. Magno coram Deo illo opiparum apparatur convivium, lautissimum iuxta quod cuique possibile sit. Bene postquam comedere et biberunt, incidunt ludos igniarios pyrogranis confectos, et tecta, seu solaria domus hordeo, simila, avena spargunt, quibus reficiantur equi tracturi currus Deum foci annum abeunt; novaeque instaurantur nulla interposita mora epulæ, queis bene, iueunde, amice novus adveniens Deus excipiat, annum integrum penes eos habitaturus.

Novus hic annus Genius, sive Deus (seu mas, seu femina sit, nihil interest) fertur vacuam extemplo aram sedemque occupare, tutelam adiutus patrociniumque familiae, cui missus est, et cui creatus ad hoc est a numine summo, nomenque accipit excipientis domus, et illo in posterum appellabitur, vel post excessum, ubi lactens alter annus vices et locum eius oceupabit. Ultimo denique die coram altari onerantur mensae grandi, enormi patina cypressinis decorata ramuseulis, quibus chartulæ haerent inscriptæ faustis, felicibus vocibus. Ramuseuli isti in oryzae cumulo, quo patina conerescit, inserti sunt; porro adduntur ad cumulum auctendum species quamplures fructuum, quibus copia, abundantia indicetur.

Oblatio haec ad dimidiā usque noctem su-

premi diei huius permanebit ante aram; qua ora decedente, nova patina succedit, illa auferetur. Oryza illa « veteris anni » dicitur, haec « anni lactantis », et nova haec oblatio coram Deo duobus vel tribus exstabat diebus, quibus elapsis, solemniter comeditur ab omnibus, qui domi fuerint, et in calendario eligitur proprius dies, qui solemnis Deo annuo futurus erit illo anno. Olim vero superstitionis quamplurima addeabantur; homini recubandum erat ad cisternam gestanti manu ramum piperis floridum, cui dimidia noctis dante aere signum, ramum in cisternam proiecindum erat, ut aquam omni contagione mundaret, vitalemque redderet. Regnibus Han, agmen centum et viginti puerorum, quibus duodecimus circiter annus esset, rubris ornatum pileis, cinereis et ravis induitum vestibus urbem pererrabat tympanizans utraque manu, totis viribus, ut illo strepitu, crepitu, fragore cacodaemones terreret, expelleret, profligaret.

At VI saeculo, imperium Shung obtinenteribus, pompa haec longe erat ingentior, adscitis in eam militibus, qui praerinent amicti rubris indumentis, quassantes auratas hastas, et vexilla Draconis effigiem exhibentia, personati horribiliter. Interea per campos villie, ruricolae pompam deducebant attollentes sudibus infixas faces, et arva ambiebant (num et hic quid

Vulpes: - « Da veniam » - respondet -; « ne quid odoror
Me pituita retat. » Sic rufra suspes abit.
Fabula nostra tibi, si degas regis in aula,
Proderit inter res saepius anticipes.
Asper ne censor, ne sis laudator ineptus;
Disce Sibyllino more subinde loqui.

XCVII. — VULTURES ET COLUMBI.

Armorum strepitu Mars olim percult auras;
Grandis ibi volucrum ceperat arma tribus.
Non tribus illa quidem, quam mitem iungere curru
Cupria Diva solet, cuius alumnus Amor.
Bellabat vultur, gens rostro atque ungue reduco;
Belli causa: fame forte perempta canis.
Sanguineus, dum pugnat, (tumidis neque verbis
Res orno planas) imber in arra ruit.
Singula si vellem describere facta duelli,
Deficerent Musae voxque diesque meae.
Occubuere duces, heroes mille; Prometheus
Finem supplicii credidit esse sui (1).
Acres dum certant, miraris fortia gesta;
Dum pereunt, caedes te miseranda moveret.
Omnia tentantur: gravis impetus, agmina densa,
Dispertita acies, vis adaperta, dolus.
Ferret utrinque diu certamen; vultur utrinque
Plurimus umbrarum limina muta subit.
Tot doluit strages gemebundus ille piusque
Ales, qui collo versicolore nitet.
Officiosus aret partes implore sequestri,
Ultra ne diro rore madescat humus.
Ecce columbus adit cadueifer hostica castra,
Iratos mulcet, pacis et auctor abit.
Eheu! redditus pax pacis damnosa ministris
Exstitit, acta quibus gratia nulla fuit.
Irruit in placidos vultur, gens saeva, columbos,
Quies viduat caesis oppida, rura, domos.
Consilio caruit plebecula, nescia fraudis,
Dum serrare genus nititur accipitrum.
Tu sine perverso sese lacerare ricissim;
Dum lacerant, nequeunt bella morere bonis.
Namque bonos malus aggreditur, vix otia nactus.
Haec obiter dixi; lector amice, vale.

(1) Prometheus, ut habet fabula omnibus nota, quod ignem e caelo rapuisse, in rupem Caucasiam coniectus est vincitus, ubi iesur eius perpetuo a vulture devoratur.

(Ad proximum numerum).

simile Fratris
sibi campisq
sem datus
tegra, nam h
inquam, sing
anni adeunt
uniuersitate
cumulant lib
tant. Sunt q
minora igne
proicieunt, at
flant, futura

Summa at
iusdam libri
editum fuit)
pertatis Deus
et in eundis o
spere duodec
munera poetar
mis floribusq
singulae.

Solemmissis
in honoribus,
salutaturi Im
templum Dei
Numina littera
rea omnia pri
chartis obvoluta
salutaturi dom
nuscula et al
iliaribus, servi
nuptiis sese o
mala, anguria
clausa.

Quartus an
felicitatis ac
sunt, quae se
facilis non re

Septimus di
securatus, nonu
festum procede
lemnität, q
storum omnium
solutum curis
domesticis tem
Quinimo sunt
hisce diebus i
prout fecit a
cui cives Han
gna insuper p
rantium flamme
diuntur, serib
deunt ut felic
policeantur.

Quaeque au
ad rem publica
ideoque indol
huius populi i
senescentis in
nam luceat a
ctionis mutua
et caritatis!
demum hisce

incipit

Multo

In a

aram; qua
et, illa au
dicitur, haec
platio coram
ebus, quibus
mnibus, qui
gut propi
futurus erit
quamplurima
erat ad ci
ris floridum,
num, ramum
aquam omni
edderet. Re
vinti pue
annus esset,
ravis indu
sympanizans
lo strepit,
reret, expel

g obtinenti
tior, adscitis
micti rubris
astas, et ve
a, personati
llici, rurico
s sudibus in
et hic quid

ne quid odorer
abit.
ula,
us;

UMBRI.
turas;
tribus.
ngere curru
mor.
e reduco;
vis.
que verbis

i,
e.
us
;
ocet.
na densa,
trinque
vit.
que

stra,
stris
t.
lumbos,
nos.
bonis.
a nactus.

ta, quod ignem
as est vincetus,

simile Fratribus Arvalibus?), ut conciliarent sibi campisque Deos uberem satae oryzae messem datus. Vigilatur tamen adhuc nocte integra, nam haec maiora obsoleverunt; vigilatur, inquam, singulis in domibus in exspectatione anni adeuntis; atque hae vigiliae communes unicuique familiae sunt. Poetae suos instar aerae cumulant libros, coramque iis sacrificia frequentant. Sunt qui aurum, argentum, metallaque minora igne liquefacta in pelvam aqua plenum proiiciunt, atque ex figuris, quas rigentes conflant, futura praenoscet et portendi credunt.

Summa autem superstitio est in lectione eiusdem libri (opus ab Han-Voung-Koung olim editum fuit) quo dimittitur miseriae, et paupertatis Deus. Legit hunc poeta, plaudentibus et iucundis omnibus, illo vigesimo quarto vespero duodecimae lunae; et, lectione peracta, munera poetae sunt ex aureis et argenteis nummis floribusque; hos praebent ultimos puellae singulae.

Solemissimo autem anni die primo qui sunt in honoribus, in scientia, in opibus primum salutaturi Imperatoris tabulam adeunt, postea templum Dei Caeli, deinde Confucii, et inde Numina litterarum et belli. Circumtonant interea omnia prima ab luce fragore pyrogranorum chartis obvolutorum, et cives cognatas invisunt salutaturi domos, daturi omina et accepturi, munuscula et allaturi, et relaturi, sportulas familiaribus, servis, pueris largituri. Recentibus qui nuptiis sese obstrinxerunt, a salutatis medica mala, auguria prolis certa, reportant saceculo clausa.

Quartus anni dies dat solemnia numinibus felicitatis ac opum, nec aulae, nec penetralia sunt, quae sericis non ornentur, quae cereis, faculis non refulgeant.

Septimus dies honori humani generis est consecratus, nonus Deo Summo, et ita de festo in festum proceditur usque ad Lanternarum solemnitatem, quae corona et quasi conclusio festorum omnium dierum est. Maxima in populum solutum curis laetitia fluit; et lusibus et ludis domesticis tempus hoc anni est opportunum. Quinimo sunt qui avibus captivis libertatem hisce diebus reddant, ut omnibus laetitia sit, prout fecit ad exemplum philosophus quidam, cui cives Han-Tang columbum obtulerant. Magna insuper praesagia fiunt circa ventorum spirantium flamina, nubes, verba, quae prima audiuntur, scribuntur. Omnia tamen in illud redeunt ut felicitatem, longaevitatem, divitias polliceantur.

Quaeque autem omina non ad civitatem, non ad rem publicam; unice ad hominem pertinent; ideoque indolem, quam « egoisticam » dicimus, huius populi tradunt. Quisque sibi cavet! Haec senescentis imperii pernicies et labes est. Utinam luceat annus, qui ad Sinenses ferat dilectionis mutuae spiritum, spiritum fraternitatis et caritatis! Hic novus annus erit, ac tunc demum hisce terris

incipient magni procedere menses.

P. ALEXIS.

Multa petentibus desunt multa.

HORAT.

In audaces non est audacia tutia.

OVID. Metam. I.

NUNDINAE NIZNI-NOVOGARDIENSES⁽¹⁾.

Kostromam appulimus, super quam centum eminent campaniae turres, argenteae pinnae culis, et, moles ingens!, templum Saneto Ignatio dicatum, celebre sanctitatis fama, sacrarum copia reliquiarum, et Catharinae II pietate magna saepius adeuntis. Haec Augustae stirpis patria fuit, ibi enim ortus est Michael ille Romanoff, qui Polonis profligatis, eiectis, imperatoris nomen primus in Russia occupavit. Num vobis nominabo Ples, Kineschjam, Juruvez-Povolskoi, Balkaram? Moesta loca, lugentes campi, nudae arenae, ubi, praeter operariorum et artificum vitam, reliqua nulla sunt. In Okam divertimus, magnum fluvium in maximos Volgae fluctus fluentem, et ecce coram Nizni-Novogardia. Quasi ala quaedam, urbs a flumine ad colles patens expanditur; crebrae templorum, domorum, argenteae, cypriae, aheneae cuspides; lintres, naves, phaseli, cymbae, rates, triremes quaquaversus cursitant prope litus, in agmine aquarum, cominus, eminus, velis multicoloris instructae, instructae nautis, quibus Persae, Sinenses, Arabicae, Indicae vestes, quibus nulla quies, mora nulla, quibus ire, redire, congregari, dividiri, quibus vociferationes, clamores perpetui; et in supremo collum augustea arx, turribus eminet superba, ac dominatur.

Ab idibus Iuliis ad Septembrem mensem nundinae durant, quibus Europa et Asia suas merces commutant, emunt, dividunt. Illie omnia quae religio cupit; quippe inter sexaginta tempora, mahometana sunt duo, Meskitae, armena una, lutherana pariter una. Quatuordecim habet mensas nummarias. Quidquid mercium pro nundinis est in proximam insulam Slobode-Kunarivio ponte vasto traducitur. Haec insula validis aggeribus in aquas et ab aquis eminet, quos militia custodit virgis et flagellis knut armata. Vae furtum, aut rapinam vel tentanti! Illio poena praepes et praeceps irruit; caesus, vulneratus reus detruditur in careerem, ex quo superimpositis plagiis raro reddit vivus. Et latrones tamen ibi sunt, at ante nundinas; nam societatem palam habent, coniiciuntur in compedes; reliquos knut domabit, disperdet.

Hac in insula septem emporiorum millia sunt, quae nundinis plures implentur, plures venditione mercium vacua fiunt, iterum implenda. Quidquid Germania, Russia, Anglia, Gallia, India, Graecia, Asiatici omnes populi habent auro, argento, ligno, ferro, aere, gemmis, pelibus, laneis, lineis, sericis, ebore, fructibus, industriis, commerciis, arte, quaesitum, inventum, illuc aggeritur, cumulatur, et distrahitur in omnes orbis terrarum regiones. Nemo credit nisi qui viderit, nemo videbit nisi qui integrum nundinarum tempore moratus hic fuerit. Qui enim scribo, atque integrum fere mense moratus hic sum, et quotidie a solis ortu ad vesperas per infinitum hunc orbem mercatorum sum versatus, nequeo affirmare me omnia conspexisse, praesertim cum emporia vario genere mercium plures infarciantur, plures vacuentur. Equis autem septem huiusmodi millia, praeter ea quae sub dio, quae sub tentoriis, quae ligneis in easis sunt, poterit considerare, memoriae

mandare, narrare? Vincit multitudo rerum memoriae vires, recordationis absunit potentiam, mentis aciem obtundit. Ducenta negotiatorum millia hoc anno convenisse dicuntur: abhinc annos triginta, trecenta millia numerabantur, multum detrahentibus coetui et conventui huic anno ferriviis, quae immane hoc imperium quaquaversus dum penetrant, commodum dant emptoribus ut, quae sunt necessaria, illic sibi comparent ubi conflantur, et vendentibus modum praebent ea vendendi domi, ne iter longum et periculosum confiant.

Singulare num aliiquid expectatis? Vineam expectationem vestram. Noctu nemo est in insula nisi formidabiles illi custodes. Mercatores, negotiatores, domini, servi, expelluntur ad unum; silentium sepulrale illie. Redeunte luce pontis portae panduntur, et suum quisque ad emporium reddit. Triginta centena libellarum millia harum ex vectigali nundinarum publico traduntur aerario.... Sexenta milii dicenda essent; at sex millia si dicerem, numquam singula referrem. Itaque... Valete.

A. VIEILLOT.

ANNALES.

Sinarum res — Russica classis ad Anglos — Venezuelana — Eduardi regis arbitrale iudicium — Vilhelmi Caesaris sermo novissimus.

SHANGAE ab urbe nunciant Angli novas obortas esse discordias de revocandis nostris militibus a Sinensium litora: tribuni enim qui sive gallicis, sive germanicis legionibus praesunt, sese non recessuros ad Februarium mensem usque palam professi sunt. At enarrata novissime ab Anglis pariter sunt, suos milites, postquam Iaponios proficiisci viderunt, sese parare ad redditum: eos itaque sequuturos brevi ceterarum gentium cohortes, ita plane ut occidente hoc anno nullus peregrinus miles illie sit mansurus. Sed praecipuae totius foederis pactiones sunt ut Sinenses primum potissima iura nulli nationi in Yang-tse fluminis valle conferant; ut revocantibus suas quaeque copias ius maneat integrum eas forte, pro re nata, remittendi, statim ac noverint aemulam quamdam suas misse.

*

Russicam classem Anglicam ad litora his diebus appulisse omnes obstupuerunt ea praesertim de causa, quod sequuta sit proprius Vilhelmi Caesaris iter vix peractum. Inde arguant non modo innovatam concordiam Germanos inter et Anglos, sed etiam Russorum Anglorumque amicitiam aliquantulum esse instauratam. Idque maximi ponderis habetur ex novis rerum conditionibus in Afganistani regno natis; insimulat enim Russos contendere ut anglicum omne nomen et imperium, anglicumque ambitum inter regni fines deleant. Simil autem Pelletanii, gallicus rerum navalium gestor supremus, interni maris classem proposuit legatis minuendam tormentis et militibus, quod palam indicat Gallos de Mauranicis rebus parum esse anxios.

(1) Cfr. num. sup.

*

Venezueliano bello a Castro praeside tandem aliquando composito, id factum est quod erat praevisum, ut res publicae omnes, quorum cives ex bello civili rerum vel personarum detrimenta coepissent, rogaverint, ut satis pecuniae solveretur, quae detrimenta illiusmodi sarent. Ita bellicis vix sublatis incommodis, novae exoriuntur difficultates, quae profecto crescent si initis iam a nonnullarum gentium legatis protestationibus alii quoque accesserint; quod per quam facile arbitrantur futurum. Inter cetera autem id spectant Europaeorum consilia, ut vectigalium pecuniam omnem, quae pro mercibus advehendis solvit, sibi addicant, cuius vi acceptas iniurias repandant. Neque nordicas Americanas civitates quidquam obiecisse, neque esse obiecturas constat; Monroe enim quam dicunt doctrina, illis expressa verbis: « America Americanis » ad potestatem regionis cuiusque unice spectat; neque hac in re iuvat proferri.

*

Post Oscarii regis sententiam de Samoa insulis, nova ecce edita est ab Eduardo, rege Anglorum, ei commissa, de finibus Chilenam inter atque Argentinensem rempublicam designandis, quae iam a triennio contentio pendebat. Rex itaque hanc legem edixit, ut ex terra discordiae causa atque incerta dominio Chilenses latiore partem, Argentini feracrem possideant. Omnibus haud pariter gratum evasisse iudicium facile patet; at id maxime refert, regem esse consequutum, ut causam atque occasionem belli removeret.

*

Vilhelmus Caesar, ut est natura promptus ad operam, ad Alafredi Krupp, celeberrimi illius tormentorum bellicorum artificis, funera solemni pompa convenit. Sermonem imo ad feretrum talem habuit, ut non modo laudis tributum dignum tanto viro esset, sed etiam socialistarum odia atque obtrectationes in defunctum iactatas aspera corriperet vituperatione. Oratio Caesaris igitur contentiones inter socialistas atque optimates iterum exacuit, atque ad proximum de eligendis populi legatis certamen maxime animos incendit.

POPULICOLA.

PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS.

IN Americana nordica foederata republica, Roosevelt praeses apud legatos populi orationem ad augurandam Sessionem habuit, atque de Monroe iuribus tuendis pro americana terra liberaliter disseruit.

In Gallia de Humbert fraudatorum comprehensione, quae nondum effecta est, rogatum; inde tumulus, pugillatus, singulares pugnae obortae; post quae Combes, summus minister, decretum legit quo propositae conventui leges absolutae declararentur.

In Graecia recentibus a munere regii administris, regis mandato novi sufficiunt, quibus praeses Delyannis, cuius factioni hactenus rex adversatus fuerat.

In Hispania novum constitutum administratorum collegium cui Silvela praest; Abarzuza externis rebus est praepositus, Dato iustitiae reddenda, Villaverde aerario; internis negotiis Maura, bellicis Linares imperator, maritimis Sanchez Toca, studiis curandis Salazarius, publicis denique operibus Vadillo.

In Italia de publicis negotiis municipiorum administrationi tradendis lex ad disceptationem est re-

vocata. Deinde de construenda iterum campanaria turri Marciana actum, ac de Iauensi portu sui iuris declarando agitatum.

SCRIBA.

LIBRORUM RECENSIO

Dr FRANC. BOTEK — A. KLEIBER. Facta loquuntur. Animadversiones in decem annos, quibus archiepiscopali munere in Olomucina dioecesi functus est Theodorus Kohn. — Olomucii, MDCCCCIII.

Liber hic CLXVII paginas complectens hac editus est propositi summa, ut simplici rerum examine palam fieret industria ac diligentia, quam vir eximus Theodorus Kohn, archiepiscopus Olomucin. indesinenter adhibuit, non unum animorum bonum, sed commune totius populi, ipsius curae addicti, commodum promovens, atque opes augens aulae archiepiscopalis. Botek doctor, qui multos annos clarissimi viri a secretis fuit, gravis quidem auctor, vehementi stilo sedulitatem plane mirabilem describit episcopi sui in administranda dioecesi vicenis centena millia hominum in DCXLII paroecias distributorum numerante, narrans quem ad modum ipse dioecesim visitet, quomodo rei catholicae per sodalitias, per commentarios, piis operibus, artibus, doctrina consulat.

Hinc, ut cetera praeteream, beneficentissimum virum accepimus, praeter caritatis domesticae innumeris signa, in solamen pauperum ad tricens fere centena millia libellarum iam impendisse, atque ad archiepiscopalis, quae vulgo dicitur, mensae incrementum quadraginta.

Nil mirum Romanae Ecclesiae hostes odio exemplum hoc episcoporum prosequi; atqui boni eum tamquam parentem iure colunt ac venerantur, reique testimonium nuper dedere sollemnibus illis in honorem ipsius habitis ad decennium episcopatus expletum celebrandum. Quae quidem eadem pompa et amore iteratum ad multos annos iri ex animo ominarum.

Acta Gregorii Papae XVI. . . . recensita et digesta cura ac studio ANTONII MARIAE BERNASCONI. — Vol. III. Romae edid., officina polyglotta S. C. de Propaganda Fide, MCMII.

Huius operis, maximi quidem ponderis, volumen tertium editum nobis nuntiantibus, quo Actorum Gregorii PP. XVI pars prima (canonica) absolvitur, ea iuvat referre quae in totius operis proemio a sollestitissimo eius instructore scripta leguntur:

« Tanti Pontificis gesta praeclarissima nefas erat latuisse; multa siquidem in bibliothecarum scrinis ubique sepulta asservabantur; et quamvis plura e densis quibus obducta fuerant tenebris, lapsu temporis eruditorum manu in lucem feliciter prodierint, attamen haec quoque documenta ob ingentem librorum copiam in quibus sparsa reperiuntur, paucis tantum usui esse possunt. Hinc et Christi Ecclesiae utilitas et ecclesiasticae historiae incrementa id expetere videbantur, ut tam pretiosa religionis monumenta in unum veluti corpus coalescerent, et uno conspectu exhibenda in lucem prodirent.

Consilium huius edendi operis in primis acceptum refertur Iosepho Mariae Graniello, viro eminentissimo et coetu iam pridem adsumpto clericorum regularium S. Pauli Apostoli, qui Barnabite vulgo audiunt. Quum enim fere omnium Pontificium exstaret actorum collectio, quumque aevinostri decus, Leo XIII, quem Deus diutissime sospitet, suorum praedecessorum inhaerens vestigiis, acta a primo Pontificatus sui anno ad vigesimum usque secundum pulcherrimis typis ediderit. Cardinalis ille ante septem annos suasit nobis hortator animum adiicere iis supplendis quae desunt in Bullario Romano. Huius itaque sapientissimi viri consilio acquiescentes tam salebrosum opus aggressi sumus edere; quod fecimus lubenti animo praelo id operis committendo atque acta Gregorianae typis Sacr. Congregationis Propagandae Fidei vulgando.

Leo XIII, qui Gregorium prope novit, quum unus modo supersit antistitum qui ab eo creati sunt, Pontificem praedecessorem honorare eiusque gesta omnibus innotescere excupiens, opus hoc perinde ac ex

officio factum haberi voluit, et Romanarum Congregationum archiva nobis reseravit.

In huius Pontificis inquirendis actis diutissime nobis adlaborandum fuit quia monumenta dispersa fuerant cum ob temporum calamitates, tum ob rabiem forsitan hominum nequam contra Eum iustitiae vindicem ira aestuantur, quippe qui verbis et scriptis terribimas disiicere sectas utendo apostolico gladio contendat.

Cardinali Graniello vita functo, Leo XIII eius loco romana clamide purpuratorum donatum Vincen- tium Vannutelli, quem in Consilio a Fide Propaganda sumptibus administrandis iam pridem praefecerat, operis huiusce edendi patronum ac curatorem dedit. Hie pro summa qua pollet humanitate et spiritus magnitudine, acta mihi Gregoriana edenti tantum prae- buit auxili quantum ceteroquin viribus meis tam magno oneri sustinendo imparibus probe deesse sen- tiebam.

Iam operi cui manum admovimus ea tantum monumen- ta libuit adserere, quae Ecclesiae aliquid utilitatis conferre viderentur. Ex selectis porro universis sumptibus auctoritas in primis eluet Romani Pontificis cui Christus Dominus Ecclesiam suam in persona Petri regendam commisit; innumera siquidem regeruntur documenta quae Romanae Sedis primatum divino iure evincent, sive uti doctor et magister fide- lium Gregorius ipse in his loquatur, et pastoris adeo amantissimi officio fungatur, qui gregem sibi commisum a venenatis pascuis arret; sive etiam denique iusti iudicis vices gerat sonentes aut rebellum damnando, vel Christi iurum invictus assertor, nequitias novatorum reprobare instituat. Dein sollicitudo ipsius Pontificis abunde colligitur in iuris pontificii sapienti dispensatione; hinc enim patet quae noviter ab Eo missiones sint constituae in partibus infidelium, quae insuper ampliatae, quae rursus novae dioeceses erectae, quae unitae aut divisae ab Eo sint; religiosa itidem quae instituta probaverit; quae deinde privilegia concesserit, aut quas diversas facultates, tam privatis personis, quam collegiis clericorum aut laicorum contulerit ». X.

AENIGMATA

I.

Sume caput, curro; ventrem coniunge, volabo;
Adde pedes, comedes; sed sine ventre, bibes.

II.

Cum Lybieos aequem turpi nigredine corvos,
Aequarem cycnos, si sine ventre forem.

E. DE AZEVEDO.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad commentarii moderatorem miserint intra duos menses, unus, sortitus, gratis accipiet opus, cui titulus:

AMBROSI (S.) DE OFFICIIS LIBRI TRES.
(Edid. I. Tamiettius).

Aenigmata an. V, n. XX proposita his respondent:

1) Mane; - 2) Tellus.

Ea rite soluta miserunt:

Car. Stegmüller, *Sabarria*. — Guil. Schenz, *Ratisbona*. — A. Meseck, *Traenick*. — Rich. Malotta S. I., *Bzozow*. — Vol. Lommatsch, *Limbach*. — Ios. Gust. Grünes S. P., *Nicol- sburg*. — Iul. Sernatinger, *Dresden*. — V. Hertel, *Mendhusio*. — Ioan. Cantone Ceva marchio, *Vercellis*. — Vinc. Lakatos, *Keszthely*. — Ios. Rokosny, *Sandomiria*. — Am. Robert, *Marietta in Canada*. — Ad. Huza, *Grybovia*. — D. Le Provost, *Briocen*. — C. Perazzi, *Mangalore in Indis*. — Alois. Cappelli, *Senis*. — Petr. Garrone, *Pezzana ad Vercellas*. — Iac. Bertran, *Figueris*. — C. Tranchese S. I., *Neapoli*. — Eug. Sosio, *Bormio*. — Collegium generale urbis *Penang*. — Alois. Battisti, *Marauta*. — Georg. Maurer, *Bonna*. — I. F. Morton, *Spokane*. — E. Burg, *Argentorato*. — Ios. Walter, *Neo Ebro- raco*. — F. Arnori, *Mediolano*.

Sortitus est praemium

ALOISIUS CAPPELLI,
ad quem missum est opus, cui titulus:

CATO

DE AGRICULTURA.
(Edidit KIEL, Lipsiae ex off. Teubneriana).

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina *Facis Phil. Cuggiani*.

LE LAUDI LATINE
E
IL CANTICO DEL SOLE
DI
S. FRANCESCO D'ASSISI

S. Maria degli Angeli, presso Assisi, tip. della Porziuncula, 1897

Hoc libello, praeter venustam praefatiunculam a Paulo Sabatier, viro rei longe peritissimo, conscriptam, continentur *laudes latine* cum interpretatione italica, *Canticum Solis*, et illa *Speculi perfectionis* capita, quae *Cantici* originem exponunt, aliaque permulta. Libellum, quem proxime alii subsequentur ad parvam *Bibliothecam Franciscanam* comparandam, Iulius Salvadori, litteris tradendis doctor egregius, maxima edidit cura. Romae apud commentarii *Vox Urbis* Administratorem venit L. 0.50, in pauperum levamen.

PHILIPPUS VITI Eques

MARMORARIUS

ROMAE - Via Alessandrina N. 51, 52 - ROMAE

Affabre sculpit quae sunt ad simulacra, altaria, sacella, aediculas, uti patet ex operibus erectis aut refectis in Basilica Lateranensi, Liberiana, Laurentiana extra muros, Transtiberina, Eudoxiana, etc.

FIGURAE URBIS ROMAE

ARTE PHOTOGRAPHICA EXPRESSAE
COLLECTIONES VARIAE ET NUMERO ET PRETIO
Veneunt apud comm. VOX URBIS Administratorem.

URBIS E IANICULO MONTE PROSPECTUS

(m. 1.10 × 0.24)

qui sociis commentarii *VOX URBIS* dono datus est,
venit singillatim L. 2.50

apud comm. VOX URBIS Administratorem.

SI QVIS PLURA REQUISIVERIT HUIUS PROSPECTUS EXEMPLARIA
EA MINORI ACCIPIET PRETIO.

 IBER (vulgo "ALBUM")
praecipua Urbis referens, pulchritudine insignis atque, commentarii *Vox Urbis* moderatore iubente, expresse conflatus, apud eumdem commentarii administratorem, ROMAE, VIA ALESSANDRINA, 87, ven. lib. 1.50.

SOCIIS MONITUM.

Sociis pluribus morem gerentes idib. Novembr. an. MCMII apud Commentarii *Vox Urbis* administratorem officium instituimus, quod de negotiis Ecclesiasticis sit; de expedientis scilicet rationibus omnibus, quae apud Romanae Ecclesiae « Congrationes » aguntur.

Itaque si quis procuratione nostra uti velit, profecto temperantiam in pretio, studium atque alacritatem in opere inveniet.